

„Jaka była droga do niepodległości Polski w 1918 roku?”

Było słoneczne, wczesne marcowe popołudnie. Szłam ze szkoły i myślałam o pracy z języka polskiego. Temat wydawał mi się trudny, bo nie miałam dużej wiedzy o odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918r. (w bieżącym roku setna rocznica). Aż przystanęłam na środku ulicy, bo doznałam nagłego olśnienia. Pan profesor Nowacki, emerytowany nauczyciel historii i jej pasjonat, przyjaciel rodziny, pomoże mi z pewnością.

Historyk zgodził się chętnie, bo mógł znów przekazać komuś trochę swojej wiedzy. Usadawił mnie w fotelu, sam usiadł w drugim, na stole położył album z reprodukcjami Jana Matejki i rozpoczął opowieść.

- Uczyłaś się o trzech rozbiorach polskich. Od 1795r. (III rozbiór) do 1918r. państwa polskiego nie było na mapie Europy. Polacy byli rozproszeni, nie stanowili jednolitego narodu, gdyż znajdowali się pod panowaniem Rosji, Niemiec i Austrii. Zaborcy (oprócz Austrii) wprowadzili własne rządy, zakazali używać języka polskiego, srogo karali za łamanie prawa, stosowali wymyślne metody rusyfikacji i germanizacji dzieci i młodzieży.

- Czytałam „Syzyfowe prace” S. Żeromskiego i wiem o tym z dziejów Marcina Borowicza. - W „A...B...C...” Eliza Orzeszkowa też opisała, jak dzieci uczyły się potajemnie języka polskiego. Z historii zapamiętałam wóz Drzymały i strajk dzieci we Wrześni, gdyż kazano im uczyć się religii po niemiecku. Maria Konopnicka napisała wówczas „Rotę”.

- Ciesz mi, że pamiętasz takie przykłady, bo na nich najlepiej uczyć się patriotyzmu. Naród polski nigdy nie pogodził się z utratą niepodległości. Tadeusz Kościuszko walczył pod Racławicami (1794r.) i jego kosynierzy pokonali Rosjan (zobacz to na obrazie Matejki), a generał Henryk Dąbrowski we Włoszech utworzył Legiony Polskie (1797r.) i tam powstał „Mazurek Dąbrowskiego”. Legioniści walczyli u boku Napoleona.

- To wydarzenie opisał Adam Mickiewicz w „Panu Tadeuszu” - przerwałam panu Nowackiemu, chcąc pochwalić się swoją wiedzą.

Niepodległość

Wpisany przez Prace uczniów
środa, 07 listopada 2018 19:33 -

Historyk zamyślił się, ale po dłuższej chwili snuł opowieść o wybuchu powstania listopadowego (1830/1831), zakończonego klęską Polaków. Przypomniałam sobie w myślach „Redutę Ordona” Adama Mickiewicza, który to utwór recytował Bernard Zygier w powieści Żeromskiego.

Ze smutkiem w głosie profesor opowiadał o żałobie narodowej po upadku powstania styczniowego (1863/1864). Wielu powstańców stracono lub wywieziono na Sybir.

- Wiesz, że wtedy Jan Matejko w Krakowie namalował cykl obrazów o zwycięstwach Polaków „ku pokrzepieniu serc”, podobnie jak Henryk Sienkiewicz w swojej „Trylogii”? Wielu Polaków tworzyło na emigracji w Paryżu, m.in. Fryderyk Chopin.

- A Józef Piłsudski? W rynku stoi jego pomnik, ale niewiele wiem o tym Polaku.

- Moje dziecko, historia lubi się powtarzać. Piłsudski najpierw utworzył w Krakowie Związek Strzelecki, do którego wstępowali młodzi ludzie, a później Legiony Polskie. Było to już w latach I wojny światowej (1914/1918). Pod zaborem austriackim Polacy mieli dużo swobody i wykorzystali to. W obronie Lwowa walczyli nie tylko dorośli, ale uczniowie i studenci zwani „Orlętami Lwowskimi”. Nie zawahali się oddać życia za ukochane miasto.

- Znam pieśń „My, Pierwsza Brygada” - znów pochwaliłam się.

- To zanućmy ją razem - zaproponował historyk. Wtórowałałam mu najpierw cicho, potem głośniej.

Mój rozmówca ożywił się, błyszczały mu oczy i w słowach pełnych podziwu dla Józefa Piłsudskiego wychwalał jego zasługi w walce zbrojnej o wyzwolenie Polaków z jarzma niewoli.

Jesienią 1918 roku w sprawie polskiej zabrał głos prezydent USA Thomas Woodrow Wilson,

Niepodległość

Wpisany przez Prace uczniów
środa, 07 listopada 2018 19:33 -

który w orędziu zwrócił uwagę na konieczność utworzenia państwa polskiego z dostępem do morza.

- A dlaczego 11 listopada 1918 roku to data odzyskania niepodległości? - spytałam.

- Dlatego, że 11 listopada 1918 roku strony winne za wybuch I wojny światowej podpisały rozejm kończący działania wojenne. Tego dnia do Warszawy przybył Józef Piłsudski i objął dowództwo nad powstającym wojskiem polskim, a kilka dni później stanął na czele państwa. Dzień ten został uznany za datę odzyskania niepodległości przez Polskę po 123 latach niewoli.

- I co dalej? - zapytałam z ciekawością.

- Teraz należało odbudować kraj ze zniszczeń, bo ucierpiał bardzo. Narodowe Święto Niepodległości zostało ustanowione dopiero w 1937 roku, choć naród obchodził je już wcześniej, bo w historii zapisał się na zawsze dzień 11 listopada 1918 roku. Pamiętaj, że "historia jest nauczycielką życia" i musimy strzec wolności jak źrenicy w oku. Jak myślisz, dlaczego tak to podkreślam?

- Chyba dlatego, że w 1939 roku znów wybuchła II wojna światowa , tak?

- Tak, znów krwią i blizną przyszło nam walczyć z okupantem. Historia lubi się powtarzać, warto o tym pamiętać. Łatwo jest niszczyć, trudniej odbudować. Pamięć o ponad 3mln Polaków służyących w armiach zaborczych, z czego około 0,5 mln poniosło śmierć lub zginęło, powinna przechodzić z pokolenia na pokolenie. Nie każdy Polak wie, że Święto Niepodległości zostało zniesione po II wojnie światowej i przywrócono je w 1989 roku. - zakończył profesor.

Podziękowałam mu za tyle wiedzy, która rozjaśniła mi w głowie temat odzyskania niepodległości.

Obecnie obchody mają różny charakter: uroczyste akademie i koncerty, składanie wieńców pod

Niepodległość

Wpisany przez Prace uczniów
środa, 07 listopada 2018 19:33 -

pomnikami, uroczysta odprawa wart, biegi uliczne tzw. niepodległościowe. Organizowane są liczne parady i marsze, które nie zawsze nawiązują do historii tego święta.

Przed cmentarzem w Zakopanem (na Pęksowym Brzysku) widnieje napis: „Ojczyzna to ziemia i groby. Narody, tracąc pamięć, tracą tożsamość” (Terencjusz, rzymski poeta z II w.p.n.e.).

W.O.